

БЮЛЕТИН на Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци

Брой 6/м. юни 2025 г.

От семето до
буркана

[Прочети повече](#)

Каква е била 2024 г. за
Фрукто Сливен

[Прочети повече](#)

СППЗ за проектозакона
за хранителната верига

[Прочети повече](#)

Швеция – страна без
плащания в кеш

[Прочети повече](#)

От семето до буркана: Ден на отворените врати в Градините на Дерони

На 3 юли 2025 г. в градините на Дерони край Стара Загора, със съдействието на Фито Терра ЕООД, се проведе Ден на отворените врати с основна тема – отглеждане на домати за преработка. В Градините на Дерони се събраха земеделци, агрономи, учени и представители на водещи земеделски компании, които заедно обсъдиха спецификите и възможните подходи за доброто здраве и високи добиви при отглеждане на индустриален домати.

Градините на Дерони се намират в слънчевата Горнотракийска низина в землището на село Богомилово. Всички полета, разположени на 3150 дка, са предварително дренирани и имат капково-поливна система, която доставя вода и необходимите хранителни вещества до всяко растение. В градините се отглеждат: пипер, индустриални домати на водещата в световен мащаб американска компания Heinz, краставици, патладжани и др.

Постоянната грижа за почвата и развитието на растенията е поверена на екип от професионални агрономи и на фирма ФитоТерра ЕООД, представител за България на D Sandros SA и лидерите в натуралните продукти и биостимуланти испанската компания Atlantica Agricola.

Здравето на земята се гарантира и със задължителен сеитбооборот, който в момента на полетата на Дерони е застъпен от две култури – люцерна и пшеница. В предишни години са отглеждали и фацелия.

А гордост на домакина Димитър Ангелинов е изградената преди 5 години защитна система против градушки.

По време на проведеното събитие, посветено на иновациите и устойчивите практики в сектора на отглеждане и преработката на зеленчуци, участниците имаха възможността да се запознаят с ценен международен опит, представен от водещи експерти в агросектора.

След „горещата“ обиколка на доматените насаждения и вкусния обяд, участниците се включиха в семинарната част, посветена на иновациите и съвременните методи за отглеждане на плодове и зеленчуци чрез специално създадени за специфичните нужди на конкретния производител и култура протоколи с биостимуланти Atlantica Agricola. Постоянното наблюдение от агрономите на Фито Терра гарантира чрез устойчиви практики и сертифицирани семена на Heinz прилагайки и високотехнологичните продукти биостимулантите на Atlantica Agricola – вкусни плодове и зеленчуци и високи добиви. Ефективност на продуктите им и по-доброто качество на реколтата съответно е гарант и за по-голяма рентабилност и намалена нужда от използване и прилагане на скъпи ПРЗ. (препарати за растителна защита)

Г-н Ангелинов откри деловата част с думите „Тази година имам куража да кажа, че кооперирането производство-преработка на домати е налице! Благодарение на фирма „Балкан Агрикалчарал“ производителите на

домати, основните доставчици на фирмата, успяхме да унифицираме производството си, като ползваме едни и същи семена и един и същ протокол на отглеждане, наблюдаван от професионалисти и агрономи. Това дава резултат и към момента задоволява всички страни.

Проф. Нидал Шабан от фирма „Балкан Агрикалчарал“ представи впечатляваща презентация на тема „Оценка на устойчивостта на суша в индустриалните доматени полета“. Той акцентира върху критичната необходимост от прецизно управление на водните ресурси в контекста на нарастващите климатични предизвикателства и стремежа към устойчива земеделска продукция. Особено внимание беше отделено на времето и интензивността на водния дефицит – фактори, които имат пряко влияние върху добива и качеството на продукцията. Интересен акцент в презентацията беше и представянето на агроволтаични системи (AVS) като иновативен отговор на дългосрочната суша и изменението на климата.

В заключение, проф. Шабан изтъкна важността на интегрираните подходи, включващи използване на сертифицирани сортове, иновативни технологии за мониторинг на водния стрес чрез инфрачервено отчитане, биостимуланти и стратегическо управление на рисковете, свързани с нововъзникващи болести като Tomato Fruit Blotch Virus (ToFBV).

Презентацията на проф. Шабан остави дълбоко впечатление с научния си подход, практически насоки и визия за устойчиво земеделие, отговарящо на предизвикателствата на бъдещето.

г-жа Мадлен Роайер, представител на AMITOM – Европейската организация на преработвателите на домати, също направи изчерпателна презентация, обобщаваща ключови данни и тенденции в сектора. Някои от ключовите акценти от презентацията са:

- Световното производство на домати за преработка бележи спад от -13,6% през 2025 г. – значителен спад, който оказва влияние върху глобалния пазар и ценовите равнища.
- Производството в Европейския съюз също показва колебания, като анализите разглеждат данни по региони, с особено

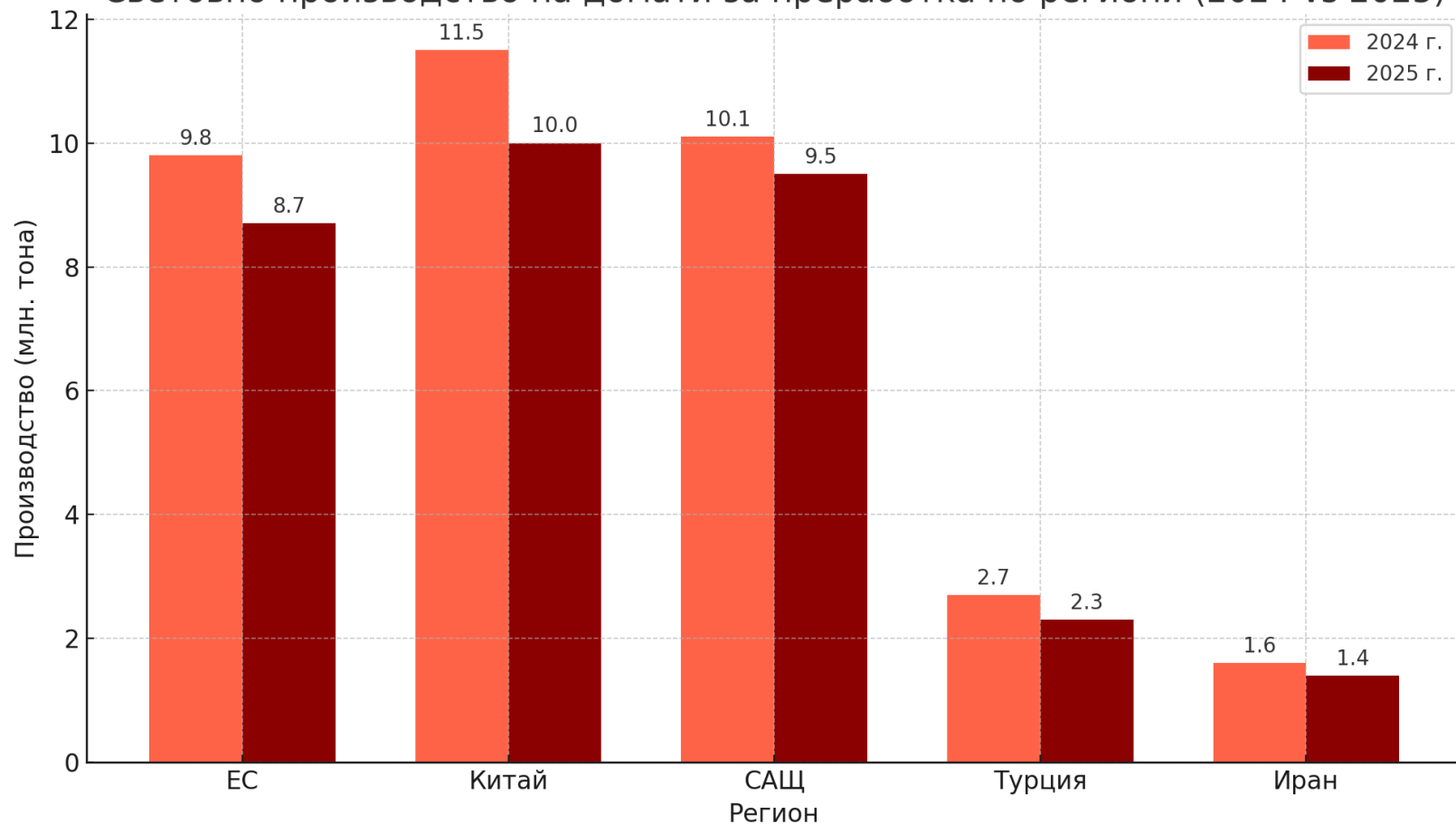
внимание към водещите производители – Италия, Испания и Португалия.

- Китай, като един от основните световни производители, също отчита спад в обема на продукцията през 2025 г., което допълнително влияе на глобалната търговия с домати продукти.

- Забелязва се тенденция към нарастване цените на суровината и доматеното пюре, свързани с ограниченото предлагане и увеличените производствени разходи.

Презентацията подчерта глобалните предизвикателства пред индустрията – климатични промени, намаляващи добиви и колебания в цените, както и значението на редовната комуникация и сътрудничество между страните-производители.

Световно производство на домати за преработка по региони (2024 vs 2025)

Българските фирми са сред водещите компании в изложението Free From Specialty Food & Wine 2025

България направи запомнящо се впечатление на едно от иновативните международни събития в хранителната индустрия – Free From Specialty Food & Wine 2025, което тази седмица превърна MARX HALLE във Виена в арена на иновации, вкусове и глобални търговски възможности.

С колективен щанд, организиран от Асоциация „Традиционни български консерви“ българското участие се откри с модерна визия, натурални съставки и продукти, които отговарят изцяло на новите потребителски предпочитания – без добавена захар, без глутен, без изкуствени съставки, но богати на витамини, минерали и вдъхновени от природата.

„Днес „free-from“ вече не е мода, а стандарт. Наблюдаваме силна ориентация към устойчивост и здравословен избор за всички категории храни“, каза Антоанета Божинова, организационен секретар на Асоциацията.

По думите и продуктите „без“ доминират пазара и това изложение ясно демонстрира, че „free-from“ храните (без глутен, лактоза, добавени захари, соя, оцветители, ароматизатори и др.) вече преминават от нишови продукти към масова тенденция, привличайки вниманието на големи вериги и потребители. Гордея се с представянето на българските компании, които показаха, че могат да бъдат не просто в крак с тенденциите, а да ги задават със свои продукти, които съчетават автентичност и съвременни функционални ползи“, допълни Антоанета Божинова.

В конкуренция с над 280 изложители от 60 държави, четири иновативни български компании ясно заявиха присъствието си в категориите с най-бърз растеж: растителни продукти, функционални храни, веган и био алтернативи. Родните фирми предизвикаха засилен интерес от международните посетители – професионалисти, дистрибутори и ритейлъри, като представиха автентични продукти с висока хранителна стойност и натурални съставки без изкуствени добавки - точно това, което търсят потребителите днес:

- „Джем и Джем“ – конфитюри и плодови продукти без добавена захар, 100% натурални и био сертифицирани – за ценителите на автентичния вкус.

- „Цима 99“ – премиера на бранда tru balance – функционални храни с колаген и протеин, както и серия „zero“, без добавена захар, за активни хора със здравословен стил.

- „Пелтина“ – новата линия MUSLEO – готови закуски за спортуващи и динамични потребители, базирани на естествени съставки и богати на фибри, витамини и енергия.

- „Булгарплод – Кюстендил“ – 100% натурални продукти: студено пресован ябълков сок, сушени плодове и органичен ябълков оцет, перфектно съчетаващи традиция и устойчивост.

За 2024 година инвестициите във "Фрукто Сливен" са за над 1.546 млн. лева

Димитър Алексиев, акционер и изпълнителен директор на "Фрукто Сливен", пред "Капитал"

Основното производство на "Фрукто Сливен" е консервирани плодове в захарен сироп - компот в стъклени и тенекиени опаковки. Преработваме само пресни плодове - около 14 000 тона на сезон. Това са череши, вишни, кайсии, праскови, сливи и круши - от края на юни до септември. Повечето от тях са типични компотни сортове. Белени половинки праскови е 80% от производството ни. Увеличава се делът на плодовете в стъклен буркан, а тенекиените опаковки се продават доста по-трудно. През последните три години инвестирахме в нова поточна линия за преработка на череши и сливи с висока производителност. Преработваме над 1000 тона череши и 2000 тона сливи годишно. Плодовите пюрета концентрати са един допълнителен продукт, който произвеждаме като полуфабрикат, предназначен за производителите на сокове.

Каква част от продукцията изнасяте, кои са основните пазари на дружеството? Какви са спецификите на чуждестранните пазари?

Силно изразеното ни сезонно производство възлиза на около 700 тира/контейнера, като 95% от него се изнася в над 30 държави. Основни наши европейски клиенти са вериги и фирми от Германия, Полша, Румъния, Италия, Чехия, Словакия, Испания, Великобритания, прибалтийските държави и др. Продаваме и в

САЩ, Канада, Австралия, Израел и др. Всяка година участваме като изложител в най-големите европейски хранителни изложения - PLMA - Амстердам, Anuga - Кьолн, и SIAL - Париж.

Пазарът непрекъснато търси нови и интересни вкусове. Последни тенденции са например компоти с вкусове като ванилия, амарето с бадеми, канела, карамфил и др. Най-новите ни продукти са компот от череши без костилка в гроздов сок, който продаваме в UK, и компот от сливи половинки с алкохол, предназначен за коледните промоции на ALDI в Германия и HOFER в Австрия.

Какви са финансовите резултати на "Фрукто Сливен" за 2024 и на какво се дължат?

Нашият бизнес не е от най-печелившите. Пресните плодове - праскови и кайсии, като суровина за нас са недостатъчни като количество в България. Всяка година доставяме и от Гърция, като плащаме висока цена за транспорт. Голямата конкуренция на световния пазар ни кара да продаваме с малки маржове, а понякога и на загуба. През миналата година например имаше свръхпроизводство на компотни сортове праскови, които ние изкупихме от своите доставчици и преработихме, без да сме осигурили пазара. Така се случва понякога да продаваме някои продукти две години след производство. Срокът им на годност е над 36 месеца. За 2024 г. сме на минимална печалба.

Какви цели си поставяте за приходи и печалба през 2025?

След увеличенията на всички ресурси и разходи за труд през последните години консумацията в Европа спадна с около 30%. През 2025 трябва да запазим нивото на оборотите си и да задоволим всички свои клиенти.

Колко са направените инвестиции в компанията през последните пет години?

Инвестициите са непрекъснат процес при нас. Всяка година инвестираме в нови машини и съоръжения с цел подобряване на поточността и снижаване на себестойността на продукта. Международните сертификати, които поддържаме - IFS Food, BSCI, Kosher, също ни задължават да инвестираме в подобряване на условията на труд, безопасност на храните и т.н. Последната ни инвестиция от януари т.г. например беше рентген за откриване на твърди частици от метал или стъкло в опаковката. За 2024 година инвестициите са на стойност 1 546 723 лева. За периода 2020 - 2024 включително сме инвестирали 8 410 500 лева. Закупихме и внедрихме много машини и оборудване с цел автоматизация и дигитализация на производството. Построихме два склада за готова продукция с две модерни товарни рампи, ФЕЦ за собствени нужди - 796 kWp, газова станция на пропан-бутан.

Какви са инвестиционните планове на компанията за 2025?

Инвестиционните ни планове за 2025 са свързани с подобряване на ресурсната ефективност чрез кръгова икономика и използване на възобновяеми енергийни източници. Предвижда се изграждането на нова

локална пречиствателна станция за отпадни води, котел за производство на пара с малка мощност от горене на костилки, закупуване на палетизатор и депалетизатор на пълни опаковки и други две по-малки специализирани машини.

Какъв е опитът на компанията с европейските програми?

Използваме всички възможности за съфинансиране както на инвестиционните си проекти, така и за обучение на персонала и подобряване безопасността и условията на труд. "Фрукто Сливен" има опит в изпълнението на проекти по Програмата за развитие на селските райони, Програмата за развитие на човешките ресурси, фонд "Условия на труд", Процедурата по диверсификация и адаптиране на малките и средните предприятия към икономическия преход от програма "Развитие на регионите 2021 - 2027 г." и др.

Компанията има собствени овощни градини, каква част от количествата суровина осигуряват те?

Имаме наши градини от череши и праскови общо около 360 дка. Всички компотни кайсии, както и 50% от прасковите внасяме от Гърция. През годините инициирахме и участвахме активно в инициативи за възстановяване на насажденията в България, като раздавахме облагородени овошки на желаещите да произвеждат компотни сортове праскови. Обикновено земеделците инвестират в градини с големина от 10 до 100 дка. И целта им е да постигнат 3 до 4 тона от декар добив качествени плодове, които ние изкупуваме 100%. Именно това е разликата между пресния пазар и преработвателните предприятия. Ние договаряме и изкупуваме цялата продукция на производителя и той не се страхува за нейната реализация.

Част от суровината, която

компанията преработва, е от внос. Защо се налага това - заради липса на достатъчно количества от България и/или заради по-високото качество на вносните плодове и зеленчуци и/или цена?

Внос от Гърция се налага заради хроничен недостиг на суровина у нас, особено при кайсиите. Друга причина е пропадане на реколтата вследствие на измръзвания, слани и др. Принципно обаче все още има недостиг в България от праскови за преработка и който желае да инвестира в тази област, нека да се свърже с нас.

Секторът страда от хроничен недостиг на работна ръка. Как решавате този проблем във вашата компания, как стимулирате работещите, защо да предпочитат "Фрукто Сливен"?

"Фрукто Сливен" има постоянен състав от 125 души, като от юли до септември назначаваме допълнително още 240 души, основно от малцинствените групи. Те обаче не са особено постоянни и броят им намалява през последните години. Имаме две награди в различни категории на "Работодател на годината", връчени от министъра на труда и социалната политика.

Проблемът с намирането на работници е много сериозен и допълнително се усложнява от факта, че заетостта е сезонна. Като стимули осигуряваме ваучери за храна и безплатен транспорт. Въпреки това се налага да разчитаме на внос на работници от чужбина. Миналата година назначихме 73 непалци на работа. Инвестирахме в изграждането на общежитие за тази цел. За сезон 2025 сме избрали и договорили вече 75 души от Индия.

Вносът на работници е обвързан с множество формални изисквания. Какъв е ефектът за компаниите от тях и какво според вас би могло да бъде облекчено в процедурата по вноса на работници?

Работодателите от сектор "Преработка на

на плодове и зеленчуци", чийто бизнес е подчертано сезонен, не са включени в списъка на икономическите сектори, чието изпълнение зависи от смяната на сезоните. Вследствие на това предприятията не могат да се възползват от облекчената процедура за наемане на работници от трети страни за сезонните бизнеси. Налага се да преминаваме през изключително дълъг процес за осигуряване на работниците, който освен дълъг и е значително по-скъп от процеса за сезонните работници. За да си осигурим работници за три месеца, преминаваме през процедури и заплащаме същите такси, каквито заплащат и предприятия, които кандидатстват за работници за три години.

За решаването на този проблем е необходима актуализация на списъка на икономическите дейности, чието изпълнение зависи от смяната на сезоните, и включването на преработвателите на плодове и зеленчуци в него. Информирали сме министъра и очакваме решението на Министерството на труда и социалната политика.

Проблемите в нашия бранш са свързани основно със снабдяването с качествени плодове и зеленчуци и качествени кадри - работна ръка. Немаловажни са и нестабилните и покачващи се цени на енергийните ресурси.

Какви са предимствата да се прави бизнес в Сливен?

Единствено близостта до насажденията в областта от череши, сливи и праскови.

Помага или пречи проектозаконът за агрохранителната верига?!

Като представители на 14 национални браншови организации, изразихме ясна и аргументирана позиция срещу проектозакона за регулиране на отношенията по хранителната верига, публикуван за обществено обсъждане от Министерството на земеделието и храните.

Със становище от близо 30 страници подчертахме, че нито един от нашите аргументи не беше взет предвид, а предложенията ни напълно игнорирани. Законопроектът, в този си вид, води до ограничаване на конкуренцията, изкривяване на пазара и повишаване на цените – обратното на декларираните цели.

Особено притеснително е въвеждането на гарантирани печалби за различните участници във веригата – от производители до търговци – без икономическа логика и без аналог в която и да било развита демократична държава.

Проектът предвижда постоянно държавно регулиране на цените, без да е налице извънредна икономическа ситуация, каквато би го оправдала. Напротив – според публични изказвания на министъра на икономиката, няма

криза или прекомерна инфлация, която да налага подобни крайни мерки.

Освен това, в законопроекта отсъстват ясни дефиниции на ключови термини като „надценка“ и „производствена себестойност“, което създава предпоставки за правна и икономическа несигурност. Това засяга пряко и нашата дейност, тъй като производните от технологичните процеси в преработвателната индустрия не могат да бъдат механично оценени. Изразихме и сериозни опасения, че въвеждането на минимални изкупни цени, придружени със санкции при неспазване, ще направи българската продукция неконкурентоспособна и ще създаде риск както за производителите, така и за преработвателите.

Становището ни е категорично – настояваме за оттегляне или сериозна редакция на проекта, като се включим реално в процеса на създаване на справедливи и работещи правила.

Анализ на ИСС: Недекларираният труд остава един от най-сериозните проблеми при сезонната заетост

Сезонната заетост е съществен елемент от пазара на труда в България и има редица области, изискващи целенасочени законодателни и управленски решения. Те засягат необходимостта от подобряване на събирането, анализа и разпространението на статистически данни, свързани със сезонната заетост за нуждите на ефективното управление и разработване на политики. Недекларираният труд остава едно от най-сериозните проявления на проблемите при сезонната заетост.

Поради нарастващата зависимост от работници от трети страни в определени сектори се налага и ефективно регулиране на този процес, съобразно нуждите на икономиката и правата на работниците, както и преглед на секторите, в които работата зависи от смяната на сезоните.

Това са част от изводите на Анализ на Икономическия и социален съвет на тема: „Проблеми на сезонната заетост в България – продължителност, трайна заетост, доходи и социално осигуряване, квалификация на заетите лица“.

Данните на Агенцията по заетостта показват, че за последните 6 години средният дял на сезонните работни места при търсенето на труд през бюрата по труда съставлява между 10 и 13%.

Работата без трудов договор при сезонната заетост, е трайно явление в България – по данни от Главна инспекция по труда през последните 3 години тя е около 10% в случаите на извършени проверки. Тревожни са и данните за установените нарушения, свързани с възникване на трудовото правоотношение.

ИСС отбелязва, че Европейският орган на труда и Европейската мрежа по миграция извеждат редица констатации, които са от

значение за привличане на сезонни работници и спазване на техните права, насочени към: осигуряване на достойни условия на труд, справедливо заплащане и подходящо настаняване, ефективно прилагане на трудовото законодателство и редовни инспекции за предотвратяване на експлоатацията, осигуряване на леснодостъпна информация за правата и задълженията на сезонните работници на разбираем език, както и необходимост от регулиране и качествен контрол върху дейността на посредническите агенции, с оглед предотвратяване на злоупотреби.

ИСС намира за важно насърчаването на диалога между работодатели, работници и държавни институции с цел намиране на устойчиви решения на проблемите, свързани със сезонната заетост.

На заседанието си ИСС прие и Анализ „Регионални дисбаланси в търсенето на работна сила, общо и по основни икономически сектори, мерки и действия за тяхното намаляване, включително с помощта на новите технологии“.

В него ИСС анализира проблема, свързан с регионалните дисбаланси в търсенето на работна сила и предлага политики и мерки за преодоляването им. Необходими са реални икономически мерки, насочени към решаване на структурните проблеми като липсата на инвестиции, остаряващата инфраструктура, демографския спад и недостига на квалифицирани кадри в слаборазвитите райони и в отделни икономически сектори, се казва в документа.

Източник: www.agrozone.bg

Определен е размерът на ставката на декар за обезщетение на пропадналите площи с череши, вишни и кайсии

Определен е размерът на ставката на декар за обезщетение на пропадналите площи с череши, вишни и кайсии след измръзванията в началото на април.

Ставките са :

- Череша – 5 535 лв/ха
- Вишна – 5 442 лв/ха
- Кайсия – 6 385 лв/ха

Още следващата седмица ще бъде отворен прием за подаване на заявления за плащане. Срокът ще е три седмици. Очаква се плащането за тези първи три култури да започне около или след 10 август.

„Бедствията от началото на годината с измръзвания и градушки нямат аналог от последните 50 г. Над 5000 заявления за над 32

000 ха пострадали от измръзване площи са подадени в Областните дирекции по земеделие в страната. По отношение на градушките има 253 протокола за над 15 000 ха. Областните служби по земеделие са направили огледи. Всички земища са посетени. Изготвени са протоколите. Но е установено, че има много терени, при които липсва почти изцяло агротехническа обработка. За много площи не е полагана необходимата грижа. Възложени са повторни проверки. Там, където се потвърди липсата на грижа, плащания няма да има,“ написа в профила си във Фейсбук Танева.

Източник: www.agrozona.bg

Швеция – страната, в която кешът вече е почти изчезнал

Днес да платиш с банкнота в Швеция е по-странно, отколкото да платиш с мобилен телефон през часовника си. В едно от най-дигитализираните общества в света, физическите пари са на път да останат само спомен.

Само допреди десетилетие повечето хора пълнеха портфейлите си с банкноти и монети, които минаваха през ръце във всеки магазин. Днес, през 2025 година, Швеция вече е на крачка от това напълно да се откаже от кеша. Според последния доклад на шведската централна банка (Riksbank), едва около 10% от всички плащания в страната се извършват с пари в брой, като тенденцията продължава надолу.

Тази дигитална трансформация е резултат от целенасочена държавна политика, иновации и силно доверие в технологиите. Мобилни приложения като Swish – разработено в партньорство с банките и държавата – правят възможно изпращането на пари между хора за секунди, с един бутон. Вече дори уличните музиканти, църквите и ученическите базари използват QR кодове, вместо кутии за монети.

В много заведения и магазини в Швеция вече не приемат пари в брой по собствена преценка – нещо напълно законно в страната. Това прави

Швеция първото общество в Европа, където физическите пари не са нужни за ежедневието. Децата още в начално училище получават дебитни карти, а пенсионерите масово преминават към дигитално банкиране.

Но този дигитален напредък не е лишен от критики. Специалисти предупреждават, че липсата на кеш прави обществото по-уязвимо при кризи – при срив в мрежата, хакерска атака или природно бедствие. През 2024 г., на фона на геополитическо напрежение, включително в съседна Русия, Швеция и Норвегия преосмислиха напълно премахването на кеша, под натиска на службите за сигурност.

Друг сериозен проблем е изключването на социални групи, които не боравят лесно с технологии – възрастни хора, хора с увреждания, бежанци и бедни домакинства. Те рискуват да бъдат буквално „отрязани“ от достъпа до услуги, ако липсва алтернатива на електронните разплащания. Затова в последните години шведските власти въведоха „право на достъп до кеш“ – т.е. минимални гаранции, че пари в брой ще бъдат налични в селата, магазините и дори в училищата.

Макар да не е изцяло безналична, Швеция е в авангарда на глобалната промяна в начина, по който хората мислят за пари. Очаква се страната до 2026 г. да въведе и официална дигитална валута – е-крона, която ще се издава и контролира от централната банка.

Източници: www.riksbank.se